NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 106 **'s BOSCH.** **DONDERDAG, 3 DECEMBER 1829.**

Nederlanden.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Voorstel van wet, door den heer *de Secus* in de vergadering van 27 november jl., naar aanleiding van art. 113 en 114 gedaan.

WIJ WILLEM, enz.

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat van het oogenblik, dat eene daad ophoudt misdadig te wezen, de toepassing of verlenging der straf geen doel meer heeft; dat alzoo telkens, wanneer eene strafwet wordt afgeschaft of verzacht, de billijkheid vordert, dat zij, die ten gevolge derzelve zijn veroordeeld geworden of in regten betrokken, genot erlangen van het voorregt der nieuwe wetgeving;

Overwegende, dat verschillende personen in het geval zich bevinden, om genot te hebben van de voorregten der wet van 26 mei 1829, en in afwachting van het nieuwe straf-wetboek;

Zoo is het, dat wij, den raad van state gehoord, en met gemeen overleg der staten-generaal,

Hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Alle ingestelde vervolgingen tegen personen, beschuldigd zijnde van daden, welke door eene latere wet het kenmerk van misdaad zouden verliezen of aan eene geringe straf worden onderworpen, zullen onmiddellijk komen te vervallen of worden voortgezet, overeenkomstig de latere wet.

Art. 2. Elke veroordeeling, uitgesproken krachtens eene wet, welke zoude afgeschaft of verzacht worden, vóór den afloop der straf, zal worden vernietigd of zoodanig gewijzigd, dat de veroordeelden genot hebben van de voorregten der nieuwe wet.

Art. 3. De bepalingen der vorige artikels zijn toepasselijk op alle beschuldigden en veroordeelden, welke zich in een der aldaar vermelde gevallen bevinden.

Lasten en bevelen, enz.

Vervolg der zitting van zaturdag, 28 november.

Vervolg der beraadslagingen over het verzoekschrift van den heer *Fontan.*

De heer *van Sytzama:* Het regt van petitie is bij ons reeds zoodanig ontaard, de daaromtrent bestaande bepaling der grondwet wordt zoo geheel verkeerd uitgelegd, dat men in het vervolg uit het gebruik maken van dat regt wel menige ongelegenheid, maar slechts zeer weinig goeds zal zien voortspruiten. Onze tegenwoordige beraadslagingen versterken mij in dit gevoelen....

Wel verre van mij met de denkwijzen van sommige vorige sprekers over de zaak van *Fontan* te vereenigen, moet ik integendeel de regering mijnen dank betuigen, dat zij bij voortduring ons dierbaar vaderland voor onrust behoedt, en eenen persoon daaruit heeft verwijderd, die hier slechts twist kwam stoken, en die, nadat hij naauwelijks zijne schreden naar Nederland had gewend, de aldaar genotene gastvrijheid op eene in het oog vallende wijze heeft geschonden. Het zal mij eene streelende voldoening zijn, zoo de regering ook in het vervolg bij dergelijke gelegenheden hetzelfde loffelijk voetspoor blijft betreden.....

Vermits in allen gevalle het tegenwoordig verzoekschrift met geene der wetten in verband staat, die op dit oogenblik aan onze beraadslagingen onderworpen zijn, zoo vereenig ik mij met het gevoelen van hen, die hetzelve geheel ter zijde willen hebben gelegd.

De heer *d'Escury:* Volgens onze grondwettige instellingen kunnen vreemdelingen zich vrijelijk hier te lande nederzetten, en genieten aldaar, zoo lang zij aan de bestaande wetten blijven gehoorzamen, volledige bescherming voor hunnen persoon en goederen. Maar deze gastvrije bepaling kan aan de regering de magt niet benemen, om vreemde mannen, die zich tot nu toe door niets anders, dan door de onzuiverheid hunner grondbeginselen hebben doen kennen, en wier verblijf dus voor het behoud der openbare rust gevaarlijk is te achten, uit ons land te verwijderen, of wel ten hunnen aanzien zoodanig een besluit te nemen, als zij raadzaam oordeelt.

In het tegenwoordige geval heeft de regering het ongeraden geoordeeld, dat *Fontan* zich juist in die stad vestigde, waar zijne tegenwoordigheid voor het behoud der openbare rust het gevaarlijkste zoude hebben kunnen worden. Zij heeft hem dus een ander gedeelte des rijks aangewezen. En hoe heeft *Fontan* zijne erkentelijkheid voor deze overbodige goedgunstigheid der regering aan den dag gelegd? Door de bewoners der noordelijke provincien op de onbeschaamdste wijze aan te vallen en te verguizen!

Naar mijn gevoelen eischt de waardigheid dezer vergadering gebiedend, dat het tegenwoordig verzoekschrift geheel ter zijde gelegd worde. Zoo lang men mij niet kan overtuigen, dat onze regering noch het regt, noch de magt bezit, om de openbare orde te handhaven, zal ik bestendig zoodanige maatregelen, als die, welke zij in het tegenwoordig geval genomen heeft, van geheeler harte toejuichen.

De heer *de Jonge:* In eene zeer uitgebreide redevoering, verklaart zich om tot de orde van den dag over te gaan.

De heer *van de Kasteele* zegt, dat hij ook van gevoelen is, dat men het verzoek behoort ter zijde te leggen, of over te gaan tot de orde van den dag: 1°. omdat *Fontan* is een *vreemdeling*, en art. 161 aan *ingezetenen* het regt van petitie geeft; 2°. omdat zijn gedrag van dien aard is, dat hij niet verdiend heeft, om op den nederlandschen bodem, waar hij even als in zijn land twist heeft willen stoken, te verblijven.

De heer *Donker Curtius* verwondert zich, dat deze zaak, die slechts één enkel, tot nu toe hier te lande van geene zeer gunstige zijde bekend persoon betrof, en daarenboven geheel in overeenkomst met het nederlandsche staatsregt was behandeld, zoo groote opspraak heeft verwekt. Hij meent, dat deze omstandigheid alleen uit de onbegrijpelijke zucht van sommige lieden te verklaren is, die er zich een wezenlijk genoegen van maken, om aan de regering grief op grief ten laste te leggen. Ook deze spreker is van oordeel, dat de regering in het geval van *Fontan* geenszins het vierde artikel der grondwet heeft geschonden, en hij vereenigt zich dus met het gevoelen van hen, die zijn verzoekschrift geheel ter zijde willen hebben gelegd.

Daar er nog eenige sprekers ingeschreven zijn en het uur reeds verre verloopen is, wordt de vergadering door den voorzitter gescheiden, en de voortzetting der beraadslagingen bepaald op maandag 30 november, des middags ten twaalf ure.

Zitting van maandag, 30 november.

De beraadslagingen over het verzoekschrift van den heer *Fontan* worden voortgezet.

In de vergadering hebben het woord gevoerd de heeren *van Reenen, Hinlopen, Lemker, Repelaar, Fookema, Sandberg* en *Sypkens* voor het ter zijde leggen van het verzoekschrift.

De heeren *Lusac* en *G. G. Clifford*, zijn van een ander gevoelen en spreken voor het nederleggen van het verzoekschrift ter griffie; zoo als ook de heer *de Brouckere,* welke mede van gevoelen is om hetzelve naar den minister van justitie te verzenden,

De heer *de Secus*: Men moet in deze zaak niet letten op den persoon van den heer *Fontan,* noch op hetgeen te zijnen aanzien is voorgevallen, maar alleen in aanmerking nemen, dat een requestrant zich beklaagt over schending van art. 4 der grondwet. Volgens den redenaar, heeft zoodanige inbreuk ongetwijfeld plaats gehad. Het artikel der grondwet is stellig en duidelijk; hetzelve laat geene uitzondering voor inboorling of vreemdeling toe. Ten einde het gebeurde zoo veel mogelijk te herstellen, besloot men, de petitie van den heer *Fontan* aan den minister van justitie te verzenden. Men zal daardoor tevens een groot voordeel erlangen, namelijk, een middel van mededeeling tusschen de kamer en het gouvernement, hetwelk bij een eenvoudig besluit verboden is geworden. Naar het gevoelen van den spreker kan dit verbod echter alleen voor de ministers verbeurd zijn.

De heer *Luyben:* De reeds meermalen ingeroepene bepaling der grondwet is geheel in den geest der van oudsher beroemde gastvrijheid onzer vooronders opgesteld, die daardoor een aantal vreemdelingen hier heen gelokt, en aan handel, zeevaart en nijverheid eene hooge mate van bloei bijgezet hebben. Deze grondwet is in de zaak van *Fontan* op eene verregaande wijze geschonden, en, gedachtig aan den duren eed, dien ik bij den aanvang mijner tegenwoordige betrekking gezworen heb, mag ik geen onverschillig aanschouwer van dezen inbreuk wezen. Bij de beraadslagingen van voorleden zaturdag is men, op eene noodlottige wijze, van de hoofdzaak afgeweken, en heeft men zich zelfs persoonlijke aanvallen veroorloofd. Zoo men niet noodeloos tweespalt wil verwekken, dan behoort men eenen gematigden toon aan te nemen.

Fontan had zich in Frankrijk aan wandaden schuldig gemaakt, die ik verfoei; maar was hij daarom in ons rijk als gevaarlijk te beschouwen? Men duldt hier immers wel vreemdelingen, die, zoo ik de openbare bladen gelooven mag, in hun vaderland door beulshanden gebrandmerkt zijn, en zich thans met de aangelegenheden van onzen staat bemoeijen....*

Het is onze pligt, om zorg te dragen, dat de grondwet niet

* Is dit niet *Libry Bagnano*, de redacteur van den *National?* (*Redactie.*)

geschonden worde, en daar ik ten volle overtuigd ben, dat de Koning, [illegible] de zaak van *Fontan* beter is ingelicht, aan dezen [illegible] regt zal doen wedervaren, stem ik voor het verzenden van het verzoekschrift aan den minister van justitie.

Daarna wordt de vergadering gescheiden en de voortzetting der beraadslagingen bepaald op morgen.

Zitting van dingsdag, 1 december.

De beraadslaging over de petitie van *Fontan* is voortgezet. Daarover hebben het woord gevoerd, de heeren: *Fabry-Longrée, de Celles, le Hon, Geelhand, Beelaerts, Fallon, van Dam, de Secus, de Gerlache, Luoklama, Angilles, van Suchtelen, Barthélemy, van Alphen,* en *Donker Curtius.* De kamer heeft met 62 stemmen tegen 35 besloten, overeenkomstig het voorstel van de commissie voor de petitien, dat het request *ter griffie zou worden nedergelegd.*

Vervolgens hebben sommige leden nog daarenboven gevraagd, de verzending van hetzelve naar den minister. Na eene langdurige woordenwisseling heeft men het niet kunnen eens worden over de vraag of zoodanig voorstel niet alvorens behoorde te worden onderzocht in de afdeelingen?

Verschillende gevoelens zijn in het midden gebragt, over het stellen der questie. Daar men dienaangaande niet elkander scheen te kunnen verstaan, is op voorstel van den heer *de Brouckere* besloten, dat de zitting zou worden opgeheven, om morgen te worden voortgezet; ten einde de geopperde questie op een duidelijke wijs zou kunnen worden gesteld.

De vergadering gaat ten half 5 ure uiteen.

'S HERTOGENBOSCH, 2 *december.*

De staten van Holland zijn tegen aanstaanden vrijdag den 4 dezer te Haarlem bijeen geroepen, om ter vervanging van de heeren *Brugmans,* onbevoegd verklaard, en *Duvelaar van de Spiegel,* overleden, twee andere leden voor de staten-generaal te benoemen.

— De provinciale staten van Zuid-Braband zijn tegen aanstaanden zaturdag den 5 dezer buitengewoon bijeen geroepen, ten einde eenen afgevaardigden bij de tweede kamer der staten-generaal, ter vervanging van wijlen den edel mogenden heer *Clues sandelens,* te benoemen.

— Men verneemt, dat Z. M. aan den heer *Brugmans,* op deszelfs verzoek, ontslag verleend heeft van den eed, door hem, als lid van de tweede kamer, reeds vóór deszelfs al of niet toelating, in handen van den Koning afgelegd.

— Wij vernemen, zegt de *Catholique,* dat bij een zeer uitgebreid en gemotiveerd vonnis door de regtbank van Yperen den eisch tot opschorsing van het geding onzen uitgever door den burgemeester van Verwicq aangedaan, verworpen is; wij zullen de gronden van dat vonnis onderzoeken, zoodra wij een afschrift van hetzelve zullen bekomen hebben. De heer *de Neve* heeft van dit *incident* appel doen aanteekenen.

— De heer *Warnkænig,* eertijds hoogleeraar aan de hooge school te Luik, thans aan de universiteit te Leuven, heeft zich in eene zijner laatste lessen *tegen* het monopolie van het onderwijs uitgelaten en met eene redeneerkundige kracht bewezen, welke noodlottige gevolgen het monopolie op de studie van het regt heeft; men herinnere zich, dat de heer *Destriveaux,* hoogleeraar aan de hooge school te Luik, onlangs de stelling, ten aanzien van de ministeriële verantwoordelijkheid, bij gelegenheid dat hij onze grondwet uitlegde en leeraarde, heeft volgehouden en bewezen, en deze zijn, men merke het wel op, *ambtenaren van den staat,* die, de jeugd moetende onderwijzen, zich openlijk *tegen* het monopolie en de stelling van den heer *van Maanen* verklaren.

— Hoezeer de heer *Warnkænig* te Leuven, met kracht de ongerijmdheid van het monopolie in het onderwijs verdedigt, weigert de heer *Destriveaux* te Luik dit vraagpunt, zoo volstrekt noodzakelijk voor het openbaar regt, aan te roeren, onder voorwendsel, dat zijn gevoelen niet anders dan verdacht kan voorkomen, *als kunnende de mensch zich niet van den hoogleeraar, noch de hoogleeraar van den burger afzonderen.*

(*Courrier de la Meuse.*)

[illegible] DER ONTWERPEN VAN HET MINISTERIE.

Eindelijk is dan het ontwerp van wet omtrent *de vrijheid* van het onderwijs bekend, en, zoo als wij vooraf hebben doen gevoelen, hetzelve [illegible] alle bevreesdheden, welke men zoude kunnen opvatten, [illegible] anders dan de willekeur van het gouvernement wettigen en versterken. De vrijheid bestaat in de woorden, de slavernij in de zaken, en dit is nog maar het duizendste bewijs van dat aanhoudend stelsel van misleiding, hetwelk ons kabinet schijnt aangeboren te zijn. Ligt, na die schoonste verzekeringen in woorden, de scherm op, en altoos heeft de daad weêrsproken, hetgeen de mond beloofd had.

Het ontwerp van wet is in zestien artikelen verdeeld.

De opvoeding in het onderwijs is *huisselijk,* wanneer de onderwijzer zijne zorgen aan eene enkele familie toewijdt. Daar er, zelfs in Spanje, geen middel bestaat, om met dat soort van onderwijs te woekeren, heeft het ministerie de magt om er zich niet mede te bemoeijen. Dit is eene gratie, die het ons niet kan vergunnen.

Het onderwijs is *openbaar,* 1°. indien de onderwijzer een traktement of eene toelage van den staat, van de provincie, of van de *gemeente* ontvangt; 2°. indien hij voor eigen rekening en kosten eene school opent; 3°. indien hij lessen geeft in onderscheidene bijzondere huisgezinnen.

Het onderwijs van de eerste soort staat onder de directie van het gouvernement. Dus behoudt het ministerie, zelfs wanneer eene provincie, eene stad, of eene gemeente, op eigen kosten, volgens hare bedoelingen, eene school zal willen oprigten, aan zich de *directie* daarover, dat wil zeggen, het blijft daarover de volstrekte meester.

Indien daarentegen noch het gouvernement, noch eene provincie, noch eene gemeente de kosten van eene school dragen, maar dat een of meer onderwijzers op zich zelve onderwijs willen geven, dan wordt dat soort van onderwijs in drie klassen verdeeld:

1°. Lager onderwijs, *of* onderwijs gegeven aan kinderen beneden de twaalf jaren, in het *opregtig* lezen, in het *verraderlijk* schrijven, in de *zedelooze* rekenkunst, in de *onzuivere* geschiedenis en in de *revolutionaire* aardrijkskunde. Daarenboven moet gij, om die schrikverwekkende geheimen aan kinderen beneden de twaalf jaren te onderwijzen, u vooraf voorzien van een *certifikaat van bekwaamheid.*

2°. Het *middelbaar* onderwijs en alle ander onderwijs, hetwelk niet onder de benaming van *hooger* onderwijs kan worden begrepen. Dat onderwijs is geheel vrij, maar noemt deze vrijheid niet letterlijk op: men moet opmerken wat er vooraf gegaan is; om iets *middelbaars* te onderwijzen, moet gij van een *certifikaat van bekwaamheid* of van eenen akademischen graad voorzien wezen, dat wil zeggen, dat gij vrij zijt om met *autorisatie* te onderwijzen.

3°. Het *hooger* onderwijs, hetgeen ongetwijfeld beteekent op hoog gezag gegeven of door hooge overheden of aan hooge overheden gegeven, want hetzelve is niet bepaald. Dit laatste is even zoo vrij, als het lager en middelbaar onderwijs; want om van de vrijheid gebruik te maken, hebt gij slechts eenen akademischen graad noodig, dat wil zeggen, gij moet eene vergunning of eene autorisatie van het gouvernement hebben door de tusschenkomst der hoogleeraren, die door het gouvernement benoemd worden.

Zonderlinge vrijheid! zult gij reeds bij u zelve gezegd hebben. Indien dat de vrijstelling is, wat was dan het monopolie? Luistert: gij zijt nog niet aan het einde.

Behalve de certifikaten van bekwaamheid, welke gij noodig hebt om vrij te zijn en welke u zullen afgegeven worden, indien hun zulks behaagt, door den gouverneur en door twee leden der gedeputeerde staten, die op deze wijze als opperste regters en volstrekte meesters over uwe onafhankelijkheid gesteld zijn;

Behalve de akademische graden of certifikaten van bekwaamheid, welke gij noodig hebt om *in het middelbaar en hooger onderwys* vrij te zijn, hetwelk de duitsche hoogleeraren, die door het ministerie benoemd zijn, tot volstrekte meesters over al het openbaar onderwijs van eenige aangelegenheid verheft;

Is het nog onvermijdelijk, hoe vrij gij dan ook zijn moogt! dat gij u hebt *kunnen* verschaffen:

1°. Een certifikaat van het plaatselijk gezag, dat wil zeggen van den commissaris van politie, inhoudende, dat gedurende de *laatste drie jaren* geene klagte tegen u is gedaan; en daar dit *plaatselyk* gezag niet gehouden is om u dat certifikaat te geven, daar het soort der klagten niet uitdrukkelijk bepaald is en men redenen tot *klagen* in de akten zal gevonden hebben, welke gij als prijswaardig zult hebben beschouwd, zoo volgt hieruit, wel is waar, dat uwe vrijheid onder de waarborging der grondwet zal blijven, maar ook tevens onder de directie van den commissaris van politie.

2°. Dat gij in de gunsten deelt van den burgemeester der plaats, waar gij van uwe vrijheid mogt willen gebruik maken; want indien deze ambtenaar een conflikt opwerpt, zijn *veto* is opschortend, en dan oordeelen de gedeputeerde staten in het laatste ressort, dat wil zeggen, dat zij naar hun believen uwe onverliesbare vrijheid kunnen verbeurd verklaren.

Na deze kleine formaliteiten te hebben in acht genomen, zijt gij naar behooren vrij en bevrijd. Intusschen moet gij nog aan den burgemeester het programma ter hand stellen van de onderwerpen, welke gij voornemens zijt te onderwijzen; men moet daarenboven nog eenen eed doen, om dat aan den burgemeester ter hand gestelde programma letterlijk ten uitvoer te brengen, men moet eenen eed doen van getrouwheid aan den Koning, en indien gij eenen van deze eden verbreekt, of indien gij u veroorlooft eene van die waarborgen uwer vrijheid te overtreden, zult gij tot boeten veroordeeld worden, en ten gevolge van deze veroordeeling zult gij alle vrijheid onwaardig en daarvan vervallen verklaard worden, alsmede uitgesloten van alle onderwijs.

De *vreemdelingen* zullen den post van onderwijzer niet kunnen uitoefenen zonder uitdrukkelijke autorisatie van den Koning: dit noemen de heeren *Dotrenge, Reyphins* en *le Clercq, de verschrikkelyke slang van het afschuwelyk jesuitismus uitsluiten;* zoodat alle vreemdelingen, waarmede onze universiteiten zoo zeer

bevolkt zijn, ons, op hun gemak in overeenstemming met de vreemdelingen zullen doen verstaan, dat het ministerie in deszelfs dienaren bezoldiging geeft, terwijl de vreemdelingen, die zich enkel en alleen aan het volk toewijden, voor het minst met verbod zullen geteisterd worden, zoo zij al niet door de gendarmerie, op eene beestachtige wijze, naar de grenzen verwezen worden.

Dat het vrije onderwijs zal in het belang van het publiek zoo goed georganiseerd zijn, dat het publiek niet vrijelijk zal toegelaten worden, om de scholen van het gouvernement te onderzoeken, terwijl dat de inspecteurs van het gouvernement volledige en geheele waakzaamheid over het openbaar onderwijs, door partikulieren georganiseerd, hebben zullen.

Ziedaar de verwarring die het ministerie in zijn eigen belang voorstelt, als eene definitive wet op de organisatie van het openbaar onderwijs. De enkele inziening van de artikelen bewijst aan de wetenschappen en aan alle burgers de in Europa nog bestaande slavernij; en dat in plaats van de vrijheid, welke de grondwet heiligt, datgene, hetwelk het gouvernement durft voorstellen, dat is, hetwelk de slotbevestiging van zijnen dwingelandij naam bevestigd heeft.

De waarheid vordert intusschen, dat wij zeggen, dat dit het ontwerp van den heer *van Gobbelschroy* niet is, maar om dat hij er een heeft aangeboden, hetwelk die minister afkeurt, zullen wij zien of zijne excellentie de *beschaamdheid* zal hebben, om hetzelve af te keuren, en de *naauwgezetheid*, om zijne portefeuille te behouden. Indien de zaak aldus gelegen is, indien voor deze dagelijksche taak de heer *van Gobbelschroy* niet wijkt, dan zal de natie op hare beurt hem een certifikaat ter hand stellen van eene onherstelbare nietigheid, en men zal steeds de zoogenaamde ministers in dezen opzigte zonder verschooning bestrijden, welke zich vereenigt met de snoodheid om aan den ondergang van onze regten de hand te leenen.

(*Courrier des Pays-Bas.*)

VERZOEKSCHRIFTEN.

(*Uit Tilburg.*)

EDELMOGENDE HEEREN!

Toen wij, ondergeteekende inwoners der stad Tilburg, provincie Noord-Braband, tijdens uwe laatst afgeloopene zitting, met zoo vele duizende onzer medeburgers, de tusschenkomst van u edel mogenden, ter herstelling der volksgrieven, inriepen, gevoelden wij maar al te zeer de zwaarste en onverduurbare kwelling der ketenen, waarin een willekeurig en onverbiddelijk ministerie ons geboeid hield; wij smeekten eerbiedig u edel mogenden, die vernederende kluisters te helpen breken. Nederlandsch klaagstem werd door u edel mogenden gehoord, en in uwe achtbare *enceinte* hebben edelmoedige sprekers aan die krachtvolle volksstem den noodigen klem bijgezet. — Op weg, om den vaderlijken troon van onzen geliefden Koning te naderen, is dezelve onverhoopt gesmoord en verhinderd geworden, om tot hem door te dringen, van wien alleen wij verlangden verhoord te worden. — Om deze reden durven wij, edel mogende heeren, die, met onze overige landgenooten, steeds onder een hatelijk juk gebukt gaan, ons andermaal tot u wenden, om u onze bezwaren open te leggen, en derzelver wegneming, door uwe krachtdadige medewerking, te erlangen.

Het onvervreemdbaar en heilig regt van opvoeding en onderwijs is nog het voorwerp van eenen hatelijken alleenhandel. — Door het besluit van den 2 october ll. is slechts een gedeelte van dat dierbaar regt erkend geworden; wij zullen hetzelve doen gelden, totdat wij tot het volkomen genot van eene volledige en onbeperkte vrijheid in dat stuk zullen gekomen zijn. —

De ministeriële verantwoordelijkheid, die zoo noodzakelijke en eenige waarborg van elk goed grondwettig bestuur, is noch bepaaldelijk geregeld, noch zelfs uitdrukkelijk erkend geworden. Zij die de gevolgen dier verantwoordelijkheid dragen moeten, hebben zich verstout, derzelver grondwettig bestaan in uw midden te betwisten. — Deze miskenning van den duidelijken geest der grondwet is de bron van veel kwaad geweest en doet het ons voor noodwendig houden, dat weldra wijze verordeningen op dat stuk ons tegen de aanslagen van een onderdrukkend ministerie dekken. —

De gesloten overeenkomst tusschen onzen geliefden Vorst en den H. Stoel gesloten, is nog verre van eene volkomene uitvoering erlangd te hebben; de vreugde, welke ons het sluiten en de gedeeltelijke uitvoering van dat verdrag heeft aangebragt, zal steeds met bitterheid vermengd zijn, zoo lang aan hetzelve niet eene geheele en regtzinnige uitvoering zal zijn gegeven.

De drukpers, wel is waar, is vrijgemaakt, en daardoor is een schakel der ons drukkende ketens verbroken; doch kloekmoedige verdedigers onzer regten en vrijheden zijn van de zamenleving hunner medeburgers afgesneden en blijven gestraft worden, krachtens verordeningen, welke Vorst en volk als onbestaanbaar met onze regten en onzen staatkundigen toestand beschouwd en als dusdanig ingetrokken en nietig verklaard hebben. —

Men heeft tot nog toe geweigerd de onafhankelijkheid van hen te waarborgen, wier taak is regt te spreken, en over ons leven, onze vrijheid, onze eer en onze eigendommen te oordeelen en te beslissen. — In het geheel ondraagbare, somtijds redelooze en dikwerf ongrondwettige en naar willekeur geheven belastingen drukken onzen eigendom en belemmeren onze nijverheid. —

De grondwet, dat groot anker onzer zoo dierbare regten, wordt in vele van derzelver heilzaamste bepalingen, door vermetele handen verscheurd. — Het bestaan der conflicten (art. 165, 166 en 167 der grondwet). — De beperking der vrijheid van den godsdienst en van de regten der kerkvoogden (art. 190). — De ongelijke en partijdige vergeving van ambten en bedieningen (art. 9, 11 en 192). — De politieke onbekwaamheid van niet *eervol* ontslagene ambtenaren; — de willekeurige aanslagen op de persoonlijke vrijheid gepleegd (art. 4). — De betwisting en verhindering in het uitoefenen der grondwettige regten, aan de staten der provinciën toegekend (art. 151). — De belemmering in het vrij gebruik der fransche taal, zijn zoo vele schendingen van het groot en plegtig verbond, tusschen Nederland en deszelfs Vorst aangegaan.

Ziedaar, edele en waardige vertegenwoordigers van het nederlandsch volk, eene reeks te lange, doch nog onvolledige optelling onzer bezwaren; wij durven andermaal uwe krachtdadige tusschenkomst, ter herstelling van dezelve, inroepen, en vertrouwen, dat, door uwe krachtdadige medewerking, waartoe uwe vroeger edelmoedige pogingen ons ten waarborg strekken, Nederland zich weldra in het rustig en volkomen bezit van deszelfs grondwettige regten en dierbare vrijheden zal mogen verheugen.

Hetwelk doende enz.

Dit verzoekschrift ligt ter teekening voor een ieder op donderdag, vrijdag en zaturdag aanstaande, bij mejuffrouw de weduwe *J. van Gemert,* op den Steenweg, van 's morgens 8 tot 12 ure en 's namiddags van 2 tot 4 uren.

Men meldt ons dat hetzelve aanhoudend met geestdrift geteekend wordt, bijzonder sedert de bekendwording der verfoeijelijke wet op het onderwijs, onlangs aan de tweede kamer voorgesteld, ten einde, zoo veel mogelijk te doen zien, welken afkeer men aldaar tegen ons hatelijk ministerie voedt. Reeds vindt men op hetzelve de namen van een lid der provinciale staten, verscheiden leden der stedelijke regering, der geestelijkheid enz.

(*Uit Budel.*)

EDEL MOGENDE HEEREN!

Dat wij, ondergeteekenden, bij de laatste vergadering van u edel mogende heeren, geene vertoogen hebben laten toekomen ten einde de bezwaren der nederlandsche volken te doen ophouden, was, edel mogende heeren, de reden en alleen de reden, dat wij in volle vertrouwen berustten, dat eindelijk aan zoo vele verzoekschriften onzer zuidelijke en noordelijke broeders en landgenooten, regtmatig zoude voldaan worden; thans, daar men volledig ontwaart, dat het schip van staat gedurig aan de woedende golven der heersch- en partijzucht wordt opgeofferd, en nooit veilige havens zal bereiken, zonder de tusschenkomst van waakzame en kundige stuurmannen, die het nederlandsche volk in u, edel mogende heeren, met vertrouwen meent te mogen en te moeten vinden, ten einde neerlandsch hulk in een veiliger haven terug te brengen, voegen wij onzen kreet, van de uiterste palen der noordelijke provinciën, voor vaderlandsche vrijheid en gewaarborgde constitutionele gelijkheid met die onzer noordelijke en zuidelijke medeburgers, en, in het volle vertrouwen op Zijner Majesteits edelmoedige gevoelens, verzoeken wij de volledige uitvoering onzer constitutionele vrijheden, en wel bepaaldelijk:

1.° Volledige vrijheid van onderwijs en opschorting van hindernis en de vaderlijke natuurregten, nopens het onderwijs hunner kinderen.

2.° De ministeriële verantwoordelijkheid, als eenen onafscheidelijken regel onzer constitutionele vrijheden.

3.° Regtvaardige uitdeelingen van alle honoraire en lucratieve ambten.

4.° Volkomene uitvoering van het concordaat.

5.° En eindelijk regelmatige bezoldiging der geestelijkheid van onderscheidene door de wet erkenden beschermde godsdiensten.

Ja, edelmogende heeren! deze regelmatige bezoldiging vragen wij met ernst en nadruk; wie zou immers kunnen gedoogen, edel mogende heeren, dat op neerlandsch bodem, de distributive regtvaardigheid zoo schandelijk geschonden worde, dat de herder dezer katholijke gemeente, aan wiens zorg de waakzaamheid in getal van meer dan twee duizend zielen is toevertrouwd, zijne levensbehoeften bij zijne geloofsgenooten moet rondvragen, terwijl de predikant der protestantsche gemeente, die slechts 50 a 60 zielen in zijne gemeente telt, met een traktement van meer dan *f* 1100, uit 's lands kas, en dus ook mede opbrengst der katholijke Nederlanders, mildadig begiftigd wordt.

Zoude de romeinsche redenaar, ontwakende, dit ziende, gramstig den ons niet toepasselijk toeroepen, o tijden! o zeden! o wetten! o...... o......

— In Amsterdam is een tweede verzoekschrift in omloop, alleenlijk de vrijheid van onderwijs bedoelende: hetzelve ligt, even als het vorige, bij den boekhandelaar *P. E. Wynants*, in de

Kalverstraat, bij de Osjes-sluis, ter teekening en is van den volgenden inhoud:

EDEL MOGENDE HEEREN!

De inwoners van Amsterdam, verre van onverschillig te zijn omtrent een hunner dierbaarste regten en geheiligdste pligten, die, namelijk, om voor de tegenwoordige en toekomstige opvoeding hunner kinderen en nakomelingen te zorgen, aarzelden geenszins, om tijdens uwe voorgaande zitting, zich op eene eerbiedige en grondwettige wijze, met een groot aantal hunner landgenooten ook tot u edel mogenden te wenden, ten einde door uwe ondersteuning en tusschenkomst, het herstel te erlangen eener vrijheid, die van het onderwijs, waarvan zij zich zoo grievend verstoken sagen.

Deze vrijheid, door de wet der natuur als een regt aan de ouders gegeven, eene vrijheid door de grondwet gewaarborgd en in dezelve door de behofte van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning verzekerd, eene vrijheid, *zoo naauw met de godsdienstige vrijheid verbonden*, deze vrijheid is evenwel nog steeds het voorwerp hunner verlangens, derzelver gemis dat hunner klagten geleverd en hunne verzoeken zoo regtmatig, zoo krachtelijk, zoo roemrijk door u edel mogenden ondersteund, zijn tot den troon van onzen vaderlijken Koning, op wien hunne hoop gevestigd was, niet toegelaten.

Nogtans, edel mogende heeren, hun regt op zulk een gewigtig punt niet mogende en niet kunnende afstaan, en zonder vrijheid van onderwijs hunnen hunnen pligt niet kunnende vervullen, noch door hunne stilzwijgendheid den waan willende voet geven, alsof zij met den, in dit opzigt wederregtelijk genomen gang, hun genoegen namen, zoo wenden zij zich thans wederom eerbiedig tot u edel mogenden, met de bede, om uwe stemmen met de hunne te vereenigen en de middelen die gij in handen hebt, aan te wenden, om hen de zoo vurig verlangde en grondwettig toegekende *volledige vryheid van onderwys* te hergeven.

Hetgeen gij reeds voor hen en het vaderland deed, edel mogende heeren! strekt hen tot borg, dat zij niet vruchteloos wederom hunne toevlugt tot u edel mogenden zullen genomen hebben, en de vaderlijke genegenheid van onzen regtvaardigen Koning, jegens al zijne onderdanen, doet hen reeds met genoegen op de blijde toekomst staren, waarop zij hunne klagten bevredigd, zijnen naam alom geroemd en geprezen en het geluk van Koning en vaderland bevestigd zullen zien.

In afwachting hiervan hebben de ondergeteekende de eer, u edel mogende heeren van hunne hoogachting te verzekeren.

— Het verzoekschrift uit Oostenhout aan de tweede kamer der staten-generaal lag naauwelijks 4 uren ter teekening, of er waren reeds meer dan 130 onderteekenaren. — De geestdrift is geëvenredigd naar de overtuiging van de billijkheid der grieven, waarvan men de herstelling, bij ootmoedige bede, afvraagt, als:

»De vrije uitoefening van den roomsch-katholijken godsdienst.

»De volledige uitvoering van het concordaat.

»De onbeperkte vrijheid van het openbaar onderwijs.

»De gelijke verdeeling, naar bevolking en godsdienst, van alle hooge en lage ambten en bedieningen.

»Het herstellen der regterlijke magt.

»De onafhankelijkheid der regters.

»De evenredige en gelijke bezoldiging, naar werkzaamheden en verdiensten, van de bedienaars der onderscheidene godsdiensten.

»De vrijstelling der slagtoffers van het besluit van 1825.

»De verantwoordelijkheid der ministers.

»De opheffing van den impost op het gemaal.

»*Het beperken der gemeentebesturen binnen de palen der wet op de schutterijen.*»

Men vleit zich met reden, dat het getal der teekenaren verre dat van het voorjaar zal overtreffen, en een nader te geven verslag zal het publiek wel overtuigen, dat de lijst der onderteekenaren de eerste ingezetenen van staat, beroep en rang in zich bevat.

— Een verzoekschrift, ter ontheffing der menigvuldige grieven, die het nederlandsche volk drukken, is in de gemeente S. Oedenrode door de twee assessoren, de leden van het gemeentebestuur, den pastoor, kapellanen, proost in d'Eerde, grondeigenaars, kiezers en voorname ingezetenen met ijver, en sedert het bekend worden van het gedrochtelijk project van wet op het onderwijs, met de meeste geestdrift onderteekend en zal deze week aan de tweede kamer der staten-generaal opgezonden worden.

— In [illegible] blijft men ook met petitioneren niet achterwege, althans te [illegible] is een uitgebreid verzoekschrift in omloop, hetwelk ons [illegible] is toegezonden, en wij in een volgend nommer zullen mededeelen. Hetzelve bevat reeds een getal aanzienlijke handteekeningen.

— Het verzoekschrift van Antwerpen, tot herstel der nationale grieven, telt reeds meer dan 1800 teekenaren, waaronder de aanzienlijksten der stad.

— De petitie van Namen, waarop meer dan 600 teekenaren, is reeds aan de tweede kamer ingezonden; de ministeriëlen kunnen met de hoedanigheid der verzoekers met den spot drijven, want zij behooren allen tot de aanzienlijkste ingezetenen.

(*Courrier de la Sambre.*)

Het *Journal de Gand* maakt bekend, dat aldaar een tegen-verzoekschrift in omloop en reeds met eene menigte handteekeningen voorzien is; de *Catholique* wenscht zich met deze proef geluk; eene onderneming, zegt hij, om den wezenlijken staat van de publieke opinie te bewijzen, was noodzakelijk, maar vooral wil hij, dat men de namen der voornaamste teekenaren van alle verzoekschriften tot behoud der grieven, bekend make; en dan zullen wij zien.......

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

*** ST. NICOLAAS- EN NIEUWJAAR-GESCHENKJES.

Bij de *Gebroeders* LANGENHUYSEN, te *'sHage*, zijn nog voorhanden, 1°. over het Roman-lezen, — 2°. Voorbeelden van Verdraagzaamheid en Menschenliefde, — 3°. over het Heilig Mis-Offer en de Heilige Communie, — 4°. Levens van eenige Heiligen, — 5°. EDUARD en CHARLOTTE, — 6°. JULIUS LANSBERG of de Gevolgen van het Liegen, — 7°. en 8°. HENDRIK VAN EICHENFELD, 2 deeltjes. — Deze acht Werkjes zijn te bekomen à *f* 1-00. Bij getallen om tot uitdeelingen te gebruiken, waarvoor zij bijzonder geschikt zijn, de 50 *f* 5-00; de 25 *f* 2-60 en de 13 *f* 1-40. Men kan van elk één deeltje, of zoo men verkiest, nemen.

Is van de pers gekomen:

De tweede Druk van de Brieven, aan de Heeren Mr. W. BILDERDIJK en DA COSTA, door J. G. LE SAGE TEN BROEK, en worden van heden af aan weder verzonden aan diegenen, welke ze zullen ontbieden — en

Cronologische Volgorde der Roomsche Paussen, van PETRUS tot op PIUS VIII, den derden Hoogduitschen Druk vrij gevolgd, door J. G. LE SAGE TEN BROEK, à *f* 3-50.

Dit werk geniet, in den korten tijd dat hetzelve het licht ziet, reeds aanmerkelijk groot vertier, zoodanig, dat de uitgevers zich weldra niet meer in staat gesteld zullen zien, hetzelve te kunnen afleveren.

BEKENDMAKINGEN.

*** *TE HUUR om met 1.° February te aanvaarden:*

Eene kapitale en wel betimmerde HEERENHUIZINGE, met TUIN, STAL en KOETSHUIS, gelegen op eenen aanzienlijken stand te *Breda*, voorzien van 14 zoo BENEDEN als BOVEN-KAMERS, voorts ruime KEUKENS, KELDERS, DROOGZOLDERS, en verder alle andere Gemakken. —

Adres de Heer HYNINX in de *Brugstraat*, te *Breda*. Brieven *franco.*

*** Men verlangt ten spoedigste een' KOPERSLAGERS- en een' BLIKSLAGERSKNECHT, hun werk goed verstaande en van goede getuigschriften voorzien; degenen die hiertoe genegen zijn adresseren zich, liefst in persoon, of met *brieven franco*, onder de letter K, bij de boekhandelaars VAN GULICK en HERMANS, te *Breda.*

*** De VERKOOPING der *TIENDEN onder Boxtel, Oirschot* en *Best*, welke op den 3 december 1829 te *'sHertogenbosch* was bepaald, wordt, tot in het aanstaande voorjaar, uitgesteld.

'S HERTOGENBOSCH, den 1 december 1829.

FENEMA, *Notaris.*

*** Bij *F. F. WARTENBERGH*, in de Apostelstraat, te *'sHertogenbosch*, zijn te bekomen KATOENE BONTEN, en DOEKEN, met Stuk, half Stuk en ook in het kleine, tegen fabrieksprijs, verzekerende hij tevens, dat alles van de beste kwaliteit is.

Voorts zijn bij hem voorhanden alle soorten van Haire en Zijden TOEREN.

*** Bij *PETIT* en *FRITSEN*, KLOKGIETERS te *Aarle-Rixtel*, bij *Helmond*, zijn te bekomen allerlei soorten van KLOKKEN, van den besten klank en specie gegoten; [illegible] en herstellen defecten in carillons, [illegible] een of meerder jaren proef en tot civielen prijs.

De prijzen der granen, te Eindhoven, van dingsdag 1 December, zijn geweest:

Tarwe	het nederlandsch mud.	*f* [illegible]
Rogge		" 5-00
Boekweit		" 4-25 à [illegible]
Haver		" 2-[illegible] à 2-50
Het nederlandsch pond boter.		0-55 à [illegible]
De vier nederlandsche ponden roggebrood 36 cents.		

Te 's BOSCH, bij de GEBROEDERS LANGENHUYSEN, Drukkers en Uitgevers, Apostelstraat, H, n° 20.